

Jan Mládek: „Celé řízení kolem 5. bloku už trvá dlouho,“

Výstavba jaderné elektrárny je významná investice v řádech stovek miliard korun, která navíc začne vyrábět elektřinu a tedy generovat výnosy až za několik desítek let po začátku její výstavby respektive po rozhodnutí o její výstavbě. Fyzicky lze jadernou elektrárnu vystavět za zhruba 6 až 9 let, co však trvá významně déle, to je získání všech povolení a také výběr dodavatele. Situaci aktuálně komplikuje i cena silové elektřiny, která atakuje historická minima a o které lze říci, že už je zejména kvůli tržním deformacím relativně hluboko pod reálnými náklady na výrobu jedné jednotky elektrické energie. Tyto a další informace zazněly v rámci rozhovoru s Ing. Janem Mládkem, CSc., ministrem průmyslu a obchodu České republiky.

Jan Mládek (nar. 1. 6. 1960)

Je ministrem průmyslu a obchodu České republiky (od 29. ledna 2014) a poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR za Jihočeský kraj (od 26. října 2013). Gymnázium absolvoval v letech 1975-1979 v Soběslavi. Dále pak vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze (1979-1983) a dva roky Matematicko-fyzikální fakulty UK (1987-1989). Aspiranturu v Prognostickém ústavu ČSAV ukončil v dubnu 1990. Dva krát byl náměstkem ministra: poprvé 1991 až 1992 na Federálním ministerstvu hospodářství ČSFR a podruhé na Ministerstvu financí ČR (1999-2001). Jako náměstek ministra financí zastupoval Českou republiku v Mezinárodním měnovém fondu ve Washingtonu. V letech 2005 až 2006 byl ministrem zemědělství za ČSSD. Jan Mládek mluví anglicky, rusky a polsky. Je ženatý s manželkou Marií a má pět dětí. Pochází z jihočeské obce Dráčov.

Pane Ministře, proč je podle Vás tak obtížné postavit jaderný blok v Česku, když například v Maďarsku nebo Finsku to relativně rychleji jde?

Jaderná energetika se odlišuje od jiných zdrojů právě v tom ohledu, že náklady v řádech stovek miliard jsou spláceny výnosy z prodeje elektřiny v následujících 60 letech, u nové generace pravděpodobně i déle, a ekonomiku investice mohou tedy ovlivnit události v horizontu 80 let. Právě proto je velmi důležitý obchodně-investiční model, který je pro výstavbu zvolen a zejména je důležitá široká politická, ale také veřejná shoda, která významně snižuje podnikatelské riziko výstavby.

Maďarsko a Finsko jsou v poněkud jiné situaci a bylo by asi obtížné jimi zvolený přístup replikovat v případě Česka. V případě Finska se

na výstavbě podílí velcí spotřebitelé energie, kteří pak budou vyrobenou elektřinu používat, což v případě ČR asi nebude možné. Česko si tedy bude muset najít svoji vlastní cestu a do ufejneme, že až se tak stane, půjde vše také relativně rychle.

Kdy bude znám zmocněnec pro výstavbu či dostavbu jaderných elektráren a v čem by měl být podle Vás jiný, než byl pan Bartuška?

Vládní zmocněnec pro jadernou energetiku by měl být zejména schopným komunikátorem a diplomatem, který bude vést rozhovory se zástupci průmyslu, potenciálních dodavatelů, ale také se zástupci Evropské komise, což jsou kvality, kterými Václav Bartuška bezesbýtku disponuje. Vládní zmocněnec pro jadernou energetiku však v sobě bude muset pravděpodobně skloubit dobrého komunikátora a manažera s člověkem, který bude uznáván mimo jiné jako expert na poli zejména jaderné energetiky a který bude schopen diskutovat kupříkladu i se zahraničními partnery otázky i relativně technického rázu.

Co říkáte na nekončící diskuze mezi ministerstvem pro místní rozvoj a stavebními úřady ohledně vydání potvrzení pro ČEZ, aby mohl zahájit zpracování EIA pro 5. blok v Dukovanech, které trvají již rok?

Samozřejmě vývoj této diskuse sleduji a jsem rovněž toho názoru, že už celé řízení trvá relativně dlouho, což nemusí působit dobře i vzhledem k zahraničním partnerům. Tuto diskusi se také snažím směřovat a případně do ní přispívat v souladu s tím, co mohu reálně ovlivnit. Ale samozřejmě musím také respektovat gesce a odpovědnosti mých kolegů, tedy zejména na Ministerstvu pro místní rozvoj (MMR). Mohu vás ubezpečit, že se pokusím udělat vše co je v mých silách, aby toto řízení bylo co nejdříve ukončeno. Dne 25. ledna vláda schválila materiál, který ustanovuje Stálý vládní výbor jaderné energetiky. Zde budou mít zástupce mimo jiné i MMR a je tedy pravděpodobné, že budeme diskutovat i tuto problematiku.

25. ledna 2016 vláda schválila materiál, který ustanovuje Stálý vládní výbor jaderné energetiky. Zde budou mít zástupce mimo jiné i Ministerstva pro místní rozvoj a je tedy pravděpodobné, že budeme diskutovat i problematiku potvrzení pro ČEZ, aby mohl být zahájen proces EIA na dostavbu JE Dukovany. Pokusím udělat vše co je v mých silách, aby řízení bylo co nejdříve ukončeno.

V poslední době jsou v Evropě aktivní Číňané i Korejci, kteří mají zájem být investory nového jaderného zdroje v ČR. Jak si mají třeba jen to protahování vydání potvrzení vyhodnotit, když v rámci oficiálních jednání na nejvyšší úrovni, jsou informováni o tom, že jaderná energetika v Česku má velkou podporu?

My jsme samozřejmě v tomto ohledu velmi otevření a komunikujeme se zahraničními partnery pozitivní vývoj v dané oblasti, ale také problematická místa a potenciální bariéry. Kolegové z Číny a Koreje samozřejmě respektují, že evropský trh má svá specifika, což jsou i relativně přísné požadavky na různá povolení a administrativní úkony.

Z jakých energetických zdrojů se bude podle Vás vyrábět elektřina v Česku v roce 2035?

Českou republiku má jeden z nejobstavnějších energetických mixů v Evropě s instalovaným výkonem téměř na úrovni 22 GW a s maximem spotřeby na úrovni 11 GW, což nám aktuálně umožňuje i vývoz elektrické energie. Máme tedy možnost dělat investiční rozhodnutí s reálným klidem a rozvahou. Přesto ukončení jaderné elektrárny Dukovany a ukončení velké většiny velkých uhelných zdrojů povede ke snížení instalovaného výkonu i o více než 4 GW. Uhlí energetika by měla být postupně nahrazena jadernou energetikou a obnovitelnými zdroji, v tomto ohledu platí schválená Státní energetická koncepce a Národní akční plán jaderné energetiky a v souladu s nimi jsou podnikány kroky, aby se spuštění nových jaderných zdrojů kolem roku 2035 podařilo uskutečnit.

Uhlí energetiku, která stále tvoří necelých 50 procent výroby elektřiny, by měla nahradit jaderná energetika také s přibližně polovičním podílem, což je mimo jiné i v souladu s trendem k nízkouhlíkové energetice. Černé a hnědé uhlí je stále účelné v energetickém, respektive elektroenergetickém mixu zachovat z důvodu energetické bezpečnosti a také diverzifikace zdrojů. Tyto zdroje by měly poskytovat přibližně 11 až 21 procent vyrobené elektřiny k roku 2040. V horizontu roku 2040 by také měla až jedna čtvrtina elektřiny pocházet z obnovitelných zdrojů energie, a to především na úrovni decentrální výroby.

Nestaneme se závislími na dovozech?

Jedním z dílčích cílů Státní energetické koncepce je zajistit v dlouhém období takový energetický mix, který by nutně neznamenal vysoké vývozy elektrické energie, ale který by zachovával soběstačnost České republiky v oblasti elektrické energie. Pokud se tedy bude

dařit schválenou koncepci naplňovat, nemělo by docházet k závislosti ČR na dovozech z jiných zemí. Cenová přijatelnost respektive konkurenceschopnost je samozřejmě jednou z důležitých dimenzí energetické politiky společně s energetickou bezpečností a udržitelností. „Čisté“ technologie jsou samozřejmě stále relativně dražší, i když v některých případech již mohou dosahovat relativní konkurenceschopnosti, a je tedy možné předpokládat, že přechod na nízkouhlíkovou energetiku, respektive ekonomiku, může způsobovat zvýšení nákladů na energii. Státní energetická koncepce se však snaží tyto tři relativně protikladné cíle energetické politiky optimálně vyvážit, tak aby kupříkladu právě přechod na udržitelnější energetiku, nebyl vyvážen významně negativními efekty v oblasti konkurenceschopnosti.

„Čisté“ technologie jsou samozřejmě stále relativně dražší, i když v některých případech již mohou dosahovat relativní konkurenceschopnosti, a je tedy možné předpokládat, že přechod na nízkouhlíkovou energetiku, respektive ekonomiku, může způsobovat zvýšení nákladů na energii.

Blíží se rok, kdy nebude možné uložit na skládky komunální odpad. Jakou budoucnost v tomto směru spatřujete v oblasti Zařízení pro energetické využití odpadů (spalovny)?

V tomto ohledu existuje takzvaná hierarchie nakládání s odpadem. Nejprve by mělo být předcházeno vzniku odpadu, následně, pokud to není jinak možné, by měla být provedena recyklace. Teprve poté je možné jiné, kupříkladu energetické využití.

Evropské unie podniká množství kroků, aby bylo zamezeno vzniku odpadu. Jedná se kupříkladu o oběhový model. Na začátku prosince přišla Evropská komise s balíkem legislativních návrhů a dalších iniciativ, které jsou zaměřeny na prevenci a lepší nakládání s odpady, recyklaci, omezení skládkování, nebo třeba zlepšení využívání surovin a odpadové vody. Evropská komise také navrhla upravit směrnici o odpadech, do níž chce pro EU zakotvit cíl do roku 2030 recyklovat 65 procent komunálního odpadu a snížit skládkování na maximálně 10 procent veškerého odpadu. Tyto snahy a iniciativy jsou důležité a ČR je podporuje. I přesto však může existovat relativní prostor pro uplatnění energetického využití odpadů. V případě, kdy není možné tvorbu odpadu předejít a odpad nemůže být recyklován, je energetické využití odpadu z ekonomických i environmentálních důvodů v řadě případů lepší než skládkování.

Nedávno jste se účastnil setkání exportérů. Jak akci hodnotíte?

Akce tohoto typu mne povzbuzují do budoucna, takže jsem odcházel s pocitem hrdosti co se výsledků a budoucího výhledu českého vývozu týče. Momentálně je zahraniční obchod

ČR ve vynikající kondici, přeji úspěch našim firmám i v roce letošním.

Pokud bych měl vybrat jeden klíčový pojem, bylo by to zřetelné odhodlání a chuť našich podniků k dobývání nových trhů a k dalšímu posilování pozic na těchto trzích.

Ve vystoupeních účastníků však nezaznívaly jen pochvalné hlasy. Jednotliví řečníci se nebáli poukázat i na jevy, které jsou pro jejich činnost problémem nebo překážkou. Opět jsme slyšeli o nedostatku kvalifikovaných pracovních sil, o tíživé situaci na východních trzích, které jsou pro naše exportéry zatím jen obtížně nahraditelné, nebo o problému s přenášením výsledků aplikovaného výzkumu do praxe. Vláda, nejenom mnou řízený rezort průmyslu a obchodu, si je všech těchto problémů vědoma a v rámci našich možností usilujeme o jejich nápravu. Pravda, ceny ropy na světových trzích ovlivnit nemůžeme, ale například v oblasti výchovy mladých specialistů v technických oborech se už začíná blýskat na lepší časy. Loňský rok byl vyhlášen Rokem průmyslu a technického vzdělávání, uskutečnila se řada aktivit k propagaci technického vzdělávání, a jak naznačují statistiky, podíl mladých lidí vzdělávajících se ve strojírenských, elektrotechnických, telekomunikačních či zpracovatelských oborech, pomalíčku narůstá. Děláme všechno pro to, aby tento trend pokračoval.

České firmy uměly a snad i umí nejen dodávat jednotlivé komponenty, ale i stavět celé investiční celky. Je podpora v tomto směru, čili prezentace českých firem jako EPC kontraktory, ze strany státu dostatečná?

Stát se v tomto ohledu za poslední dva roky určitě hodně zlepšil. Nabízíme mnoho efektivních nástrojů, jak firmám snížit náklady při vstupu na zahraniční trhy a napomoci jim se na nich rychle orientovat. Mezi exportéry je velký zájem především o účasti na zahraničních podnikatelských misích, výstavách a veletrzích, dále o naše informační služby i individuální asistence s konkrétními obchodními případy. Engineering, Procurement and Construction firmy tvoří dlouhodobě významnou skupinu našich klientů. Není to překvapením, protože právě ony tvoří významnou součást českého vývozního portfolia. Odpověď na otázku, zda je jejich podpora dostačující, je tedy kladná. Máme ji na zřeteli třeba v momentech, kdy plánujeme již zmiňované zahraniční výstavy a veletrhy.

O to, aby naše služby byly přínosné, však usilujeme průběžně. V loňském roce jsme například představili Katalog služeb, který stručně a jasně mapuje všechny možnosti podpory exportu, které mám v gesci, ale i služby našich dalších partnerů.

České strojírenství je sice v kondici, na druhé straně se potýká s problémy s dostatkem kvalifikovaných pracovníků.

Ano, domácím podnikům se díky oživení ekonomiky daří, objem zakázek přibývá a podniky otvírají nová pracovní místa. Na druhou

stranu nízká míra nezaměstnanosti způsobuje to, že se český trh práce aktuálně potýká s novým fenoménem – nedostatkem kvalifikovaných pracovní síly. Ministerstvo průmyslu a obchodu si je vědomo toho, že právě dostatek kvalifikovaných pracovníků na českém trhu je klíčový pro úspěch naší země v globální konkurenci. Situaci se snažíme řešit v rámci České republiky ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy důrazem na vzdělávání a rekvalifikaci v potřebných oborech. Snažíme se o usnadňování zaměstnání cizinců prostřednictvím projektů ekonomické migrace. Cílem těchto projektů je zefektivnit a zrychlit proces udělování pobytových titulů za účelem výkonu práce na území ČR.

Co se týče zmíněných zemí, v loňském roce jsme vytvořili společně s Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem vnitra „Pilotní projekt: Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny“, jehož hlavním smyslem je právě zjednodušit a zrychlit proces vyřizování žádostí o zaměstnanecké a modré karty pro specialisty z Ukrajiny, kteří budou na území České republiky vykonávat vysoce kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru. Projekt se úspěšně realizuje od listopadu 2015 a během dvou a půl měsíců od jeho spuštění jsme do něj zařadili již celkem 16 společností, které měly zájem zaměstnat v součtu 33 uchazečů.

Do budoucna zvažujeme rozšíření tohoto projektu jak teritoriálně, tak i co se týče zahrnutí nejvíce nedostatkových středně a nízkokvalifikovaných profesí. Věřím, že právě projekt Ukrajina může být pro české strojírenství užitečným nástrojem, jak zajistit tolik potřebné odborníky na pracovní místa, která se dlouhodobě nedaří obsadit českými zaměstnanci. Všechny potřebné informace o tomto projektu najdou čtenáři na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu.

Dalším úspěšným migračním projektem, který se realizuje od roku 2012, je projekt Fast Track - Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance a statutární orgány zahraničních investorů - jehož podstatou je dosažení časových úspor v rámci migračního procesu zaměstnanců a statutárních orgánů zahraničních investorů do jejich organizačních složek nebo kapitálově propojených obchodních společností usazených v České republice. Projekt je určen výhradně pro potřeby již etablovaných zahraničních investorů, kteří v naší zemi podnikají alespoň 2 roky. Třetím migračním projektem, který funguje od roku 2013 na obdobné bázi jako projekt Fast Track s tím rozdílem, že je určen nově přichozím zahraničním investorům, je projekt Welcome Package pro investory. Nevztahuje se na rozdíl od projektu Fast Track na občany Ukrajiny. V současné chvíli však s příslušnými resorty jednáme o jeho teritoriální rozšíření právě o Ukrajinu.

(čes)